

ZAMONAVIY TA'LIMDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING TA'LIM SAMARADORLIDAGINI OSHIRISHDAGI O'RNI

G.Qurbonova

Farg'ona viloyati Quva tumani 23-maktab psixologi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'limning mohiyatini ochib berish, pedagog faoliyatini keng qamrovli yoritish, bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy mahorat va darsga ijodiy yondashib, unda o'qitishning yangi shakl va usullarini qo'llash haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Innovatsion texnologiya, ta'lim, samaradorlik, o'qituvchi, o'quvchi, talaba, interaktiv metodlar, interfaol metodlar, pedagog, axborot texnologiyalari, o'quv jarayoni, pedagogik mahorat, bilim, pedagogik texnologiya, pedagogik jarayon.

Abstract: This article describes the essence of modern education, comprehensive coverage of pedagogic activity, professional skills of future teachers, creative approach to the lesson, and the use of new forms and methods of teaching.

Key words: Innovative technology, education, efficiency, teacher, pupil, student, interactive methods, interactive methods, pedagogue, information technology, educational process, pedagogical skill, knowledge, pedagogical technology, pedagogical process.

Innovatsion ta'lim texnologiyasi - bu ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning hozirgi tendentsiyalariga eng mos keladigan ta'lim faoliyati uchun shart-sharoitlarni yaratish uchun mavjud usullar va vositalarni qandaydir yangi yoki sifat jihatidan yaxshilashni o'z ichiga olgan ta'lim faoliyatini tashkil etish metodologiyasi.

Jamiyatning ta'limdagi innovatsion faoliyat ta'lim sohasidagi innovatsiyalarning paydo bo'lishiga qaratilgan kompleks faoliyatni o'z ichiga oladi. Bu innovatsiyalar ta'lim jarayonini tashkil etishning usul va usullari, ta'lim va tarbiya jarayonida foydalaniladigan resurslar, ilmiy nazariyalar va tushunchalar bo'lishi mumkin. Innovatsiyalar yangi ilmiy bilimlarni, qandaydir kashfiyotlar, ixtirolarni olishga qaratilgan tadqiqot faoliyatidan foydalanish orqali rivojlanadi. Bundan tashqari, innovatsiyalarning paydo bo'lishi loyihalash ishlarining natijasi bo'lishi mumkin, bunda mavjud ilmiy nazariyalar va tushunchalar asosida amaliy harakatlarni amalga oshirish imkoniyatlarini aks ettiruvchi instrumental va texnologik bilimlar ishlab chiqiladi. Shunday qilib, innovatsion loyihalar yaratiladi, bu esa keyinchalik yangi texnologiyalarning paydo bo'lishiga olib keladi.

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchi-talabalarni faqat tayyor bilimlarini egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularning egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsning rivojlanish, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchlik funksiyasini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi-talaba asosiy figuraga aylanadi. Shuning uchun oliy o'quv yurtlari va fakultetlarida malakali kasb egalarini tayyorlashda zamonaviy o'qitish metodlari, interaktiv metodlardan foydalaniladi.

Innovatsion texnologiyalarning o'rni va roli benihoya kattadir. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahoratga oid bilim, tajriba va interaktiv metodlar o'quvchi-talabalarning bilimli, yetuk malakaga ega bo'lishlarini ta'minlaydi. Innovatsiya so'zi inglizcha innovation so'zidan olingan bo'lib, yangilik kiritish, yangilik degan ma'nolarni

bildiradi. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayon hamda o'qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik, o'zgarishlar kiritish bo'lib, uni amalga oshirishda, asosan interaktiv metodlardan to'liq foydalaniladi. Interaktiv metodlar deganimiz bu jamoa bo'lib fikrlashdir, ya'ni pedagogic ta'sir etish usullari bo'lib, ta'lim mazmuninng tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu metodlarnig o'ziga xosligi shundaki, ular faqat pedagog va o'quvchi-talabalarning birgalikda faoliyat ko'rsatishi orqali amalga oshiriladi.

Bunday pedogogik hamkorlik jarayoni o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularga quyidagilar kiradi:

- O'quvch-talabaning dars davomida befarq bo'lmaslikka, mustaqil fikrlash, ijod etish va izlanishga majbur etishi;
- O'quvchi-talabalarni o'quv jarayonida bilimga bo'lgan qiziqishlarini doimiy ravishda bo'lishini ta'minlashi;
- O'quvchi-talabaning bilimga bo'lgan qiziqishini mustaqil ravishda har-bir masalaga ijodiy yondashgan holda kuchaytirishi;
- Pedagog va o'quvchi-talabaning hamisha hamkorlikdagi faoliyatini tashkilllashtirilishi.

Pedagogik texnologiya masalalari, muammolarini o'rganayotgan o'qituvchilar, ilmiy- tadqiqodchilar, amaliyotchilarning fikricha, pedogogik texnologiya bu- faqat axborot texnologiyasi bilan bog'liq, hamda o'qitish jarayonida qo'llanilishi zarur bo'lgan kompyuter, masofadan o'qish yoki turli xil texnikalardan foydalanish deb belgilanadi. Mening fikrimcha, pedagogik texnologiyaning eng asosiy negizi bu o'qituvchi va o'quvchi-talabaningbelgilangan maqsaddan kafolatlangan natijaga hamkorlikda erishishlari uchun tanlangan texnologiyalarga bog'liq, ya'ni o'qitish jarayonida maqsad bo'yicha kafolatlangan natijaga erishishda qo'llaniladigan har bir ta'lm texnologiyasi o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlik faoliyatni tashkil eta olsa, har ikkalasi ijobiy natijaga erishsa, o'quv jarayonida o'quvchi-talabalar mustaqil fikr bildira olsa, ijobiy qilsa, izlansalar, tahlil eta olsalar, o'zlari xulosa chiqarsa, o'zlariga, guruhga,

guruh esa ularga baho bera olsa, o'qituvchi esa ularning bunday faoliyatlari uchun imkoniyat va sharoit yaratsa, mening fikrimcha, anashu o'qitish jarayonining asosi hisoblanadi. Har bir darsning, mavzuning, o'quv predmetining o'ziga xos texnologiyasi bor, ya'ni o'quv jarayonidagi pedagogik texnologiya bu yakka tartibdagi jarayon bo'lib, u o'quvchi-talabanning ehtiyojidan kelib chiqqan holda, bir maqsadga yo'naltirilgan, oldindan loyihalashtirilgan va kafolatlangan natija berishiga qaratilgan pedagogik jarayondir.

Xulosa o'rnida aytib o'tish joizki, maqsadning amalga oshishi va kafolatlangan natijaga erishish, ham o'qituvchi, ham o'quvchining hamkorlikdagi faoliyati hamda ular qo'ygan maqsad, tanlangan mazmun, metod, shakl, vositaga, ya'ni texnologiyaga bog'liq. O'qituvchi va o'quvchi-talabanning maqsaddan natijaga erishishida qanday texnologiyani tanlashlari ular ixtiyorida, chunki har ikkala tamonning asosiy maqsadi aniq natijaga erishishga qaratilgan, bunda o'quvchi –talabalarning bilim saviyasi, guruh xarakteri, sharoitga qarab ishlatiladigan texnologiya tanlanadi, masalan, natijaga erishish uchun balkim kompyuter bilan ishlash lozimdir, balkim film, tarqatma material, chizma va plakatlar, turli adabiyotlar, axborot texnologiyasi kerak bo'lar, bular o'qituvchi va o'quvchi-talabaga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi, 2017.16 yanvar, №11
2. R.A.Mavlonova, B.Normurodova "Tarbiyaviy ishlar metodikasi" Toshkent 2007
3. N.Egamberdieva "Tarbiya texnologiyasi" Fan va texnologiyalar 2016-yil

4. R.A.Mavlonova, D.Abdurahimova. Pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma Toshkent Fan va texnologiya 2012-yil
5. S.Nishonova, M.Imomova, R.Xasanov. Pedagogika tarixi. Darslik Toshkent O'qituvchi 1996-yil
6. M.Ochilov. Muallim qalb me'mori. O'quv qo'llanma Toshkent O'qituvchi 2004-yil
7. N.Egamberdieva, Ijtimoiy pedagogika. Darslik. Alisher Navoiy nomidagi O'zMKN.Toshkent 2009-yil